

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Wojewody Lubuskiego

NK-I.4131.55.2024

z dnia 30 kwietnia 2024 r.

Rada Miejska w Strzelcach Krajeńskich

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr LIII/453/24 Rady Miejskiej w Strzelcach Krajeńskich z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie ustalenia ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych, w całości.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 27 marca 2024 r. Rada Miejska w Strzelcach Krajeńskich podjęła uchwałę w sprawie ustalenia ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych. W podstawie prawnej uchwały wskazano przepisy art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1461), w związku z art. 15 ust. 1 i 2 oraz art. 15a ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 233), zwana dalej "ustawą o OSP".

Wskazana uchwała została przekazana Wojewodzie Lubuskiemu, zgodnie z właściwością, przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Zielonej Górze i doręczona organowi nadzoru w dniu 4 kwietnia 2024r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdza, że ww. uchwała podjęta została z istotnym naruszeniem prawa tj. art. 15 ust. 1, 1a i ust. 2 ustawy o OSP.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o OSP strażak ratownik OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, otrzymuje, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia, ekwiwalent pieniężny.

Art. 15 ust. 1a ustawy o OSP stanowi, że ekwiwalent pieniężny otrzymują również: 1) kandydat na strażaka ratownika OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1, 2) strażak ratownik OSP, który brał udział w działaniach, o których mowa w art. 3 pkt 7- stosownie do posiadanych przez gminę środków finansowych.

Natomiast na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy o OSP wysokość ekwiwalentu pieniężnego ustala, nie rzadziej niż raz na 2 lata, właściwa rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 i 1429) przed dniem ustalenia ekwiwalentu pieniężnego. Ekwiwalent pieniężny nalicza się za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP - za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia. Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany z budżetu właściwej gminy.

Obecnie obowiązujące przepisy, odmiennie od poprzedniej regulacji (obowiązującej do 31 grudnia 2021 r. - art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, Dz. U. z 2021 r. poz. 869 ze zm.) określają krąg osób uprawnionych do otrzymania ekwiwalentu. W tym zakresie art. 15 ust. 1 ustawy o OSP posługuje się pojęciem "strażak ratownik OSP", a art. 15 ust. 1a pojęciem "kandydat na strażaka ratownika OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1" oraz "strażak ratownik OSP, który brał udział w działaniach, o których mowa w art. 3 pkt 7", które to pojęcia w świetle przepisów ww. ustawy nie są tożsame z pojęciem "członków ochotniczych straży pożarnych". Zgodnie z art. 1 ust. 3 cytowanej ustawy, ochotnicze straże pożarne zrzeszają członków ochotniczych straży pożarnych, zwanych dalej "strażakami OSP". Z kolei z art. 8 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych wynika, że strażakiem ratownikiem OSP jest strażak OSP, który spełnia określone w nim wymagania, mianowicie: 1) ukończył 18 lat, a nie ukończył 65 lat, 2) posiada aktualne ubezpieczenie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2, 3) posiada aktualne orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych, 4) odbył szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, 5) ukończył z wynikiem pozytywnym szkolenie podstawowe przygotowujące do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych.

Z kolei zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o OSP kandydatem na strażaka ratownika OSP jest:

1) strażak OSP, który ukończył 18 lat, a nie ukończył 65 lat, i który jest uczestnikiem szkolenia podstawowego przygotowującego do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych, lub

2) strażak OSP w wieku od 16 do 18 lat, który za zgodą jednego z rodziców, opiekunów prawnych albo opiekunów faktycznych jest uczestnikiem szkolenia podstawowego przygotowującego do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych, z uwzględnieniem przepisów wydanych na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

Tym samym pojęcie "strażak ratownik OSP", o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o OSP i pojęcie "kandydat na strażaka OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1", na gruncie tej ustawy jest węższe niż pojęcie "członka ochotniczych straży pożarnych" czy "strażaka OSP", bowiem pojęcie "członek ochotniczych straży pożarnych" obejmuje ono również kandydatów na strażaka ratownika OSP w wieku od 16 do 18 lat, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 2 ustawy o OSP, a któremu, zgodnie

z art. 15 ust. 1a pkt 1 ustawy, ekwiwalent się nie należy. Uchwała Rady Gminy, stanowiąc zatem o ekwiwalencie dla "członków ochotniczych straży pożarnych", odbiega od brzmienia upoważnienia ustawowego i wykracza poza jego zakres.

Poza tym, ekwiwalent dla kandydatów na strażaka OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy należy się jedynie za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia, a nie za inne czynności jak uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej czy ćwiczeniu. Natomiast ogólne określenie przez Radę że ekwiwalent należy się członkom OSP sugeruje, że należy się za wszystkie wyżej wymienione czynności wszystkim członkom ochotniczej straży pożarnej.

Ponadto w § 1 pkt 1 uchwały Rada Miejska ustaliła ekwiwalent pieniężny „za każdą godzinę uczestnictwa” i w pkt 2 "za każdą godzinę szkolenia". Organ nadzoru zauważa, że obecnie obowiązujące przepisy w art. 15 ust. 2 ustawy posługują się pojęciem „(...) za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP - za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia”. Rada Miejska zmodyfikowała zatem przepisy ustawowe, określając odmiennie sposób naliczania ekwiwalentu, tym samym istotnie naruszając art. 15 ust. 2 ustawy o OSP.

Jednocześnie organ nadzoru wskazuje, że uchylana uchwała Nr XXX/274/22 Rady Miejskiej w Strzelcach Krajeńskich z dnia 15 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia ekwiwalentu pieniężnego za udział członków Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu Gminy Strzelce Krajeńskie w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym oraz zasad jego ustalania, po pierwsze została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 21 lutego 2022r. poz. 369) pod innym tytułem t.j. "w sprawie ustalenia ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych", a po drugie nie została ona do dnia dzisiejszego przedłożona wojewodzie stosownie do art. 90 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

Pouczenie:

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Paweł Witt

Dyrektor

Wydziału Nadzoru i Kontroli